

Owies

Uwagi ogólne

Obecnie w Krajowym rejestrze znajduje się 36 odmian owsa w tym 32 odmiany owsa zwyczajnego i 4 odmiany owsa nagiego. Wszystkie odmiany przydatne są głównie do uprawy w nizinnych rejonach kraju.

W roku 2021 na terenie województwa świętokrzyskiego założono trzy doświadczenia z odmianami owsa. Zlokalizowane one były w SDOO Słupia, ŚODR Modliszewice oraz ZSCKR Chroberz.

W opracowaniu przedstawiono wyniki 14 odmian, które występują w doborach w trzech punktach doświadczalnych. W niniejszym opracowaniu plonowanie odmian pochodzi tylko z dwóch punktów doświadczalnych, ponieważ w ZSCKR Chroberz doświadczenie zostało wcześniej zakończone, ze względu na całkowite wyleganie roślin oraz porośnięcie ziarna. Zbiór tego doświadczenia nie gwarantowałby uzyskania poprawnych wyników.

Na podstawie wyników doświadczeń ustalana jest Lista Odmian Zalecanych. LOZ dla województwa świętokrzyskiego ustalana jest od roku 2011, w 2022 roku liczy 6 odmian.

Omawiane doświadczenia, przeprowadzone były na jednym przeciętnym poziomie agrotechniki, bez stosowania chemicznej ochrony roślin przed chorobami i wyleganiem.

Wyniki doświadczeń

W roku 2021 średni plon ziarna z doświadczeń był niższy o **9,6 dt/ha** od roku ubiegłego. Wyniósł **75,4 dt/ha**.

Najwyższe plony uzyskano w SDOO Słupia **80,3 dt/ha**, niewiele niższe plony odnotowano w ŚODR Modliszewice **70,4 dt/ha**. Największym plonowaniem plonotwórczym okazały się odmiany: **Refleks 105 % wzorca, Rambo 104 % wzorca, Figaro 104 % wzorca** oraz **Gepard 103 % wzorca**.

Po trzech latach badań w warunkach województwa świętokrzyskiego najwyższe plony uzyskały odmiany: **Figaro 104 % wzorca** oraz **Refleks 104 % wzorca**.

W roku 2021 wyleganie roślin przed zbiorem wystąpiło w dwóch punktach doświadczalnych, całkowite wyleganie roślin zanotowano w ZSCKR Chroberz (średnia 1,0⁰). Bardzo duże wyleganie dotyczyło wszystkich odmian, a spowodowane było niekorzystnymi warunkami pogodowymi.

Zdrowotność roślin dobra. W największym nasileniu wystąpiła rdza wieńcowa. Odmianami najbardziej podatnymi na patogena powodującego tę chorobę okazały się: **Wulkan, Refleks, Kozak** oraz **MHR Harem**. Niewielkie porażenie helmintosporiozą we wszystkich badanych punktach doświadczalnych.

W wieloleciu największą masą 1000 ziaren charakteryzowały się odmiany: **Pablo, Bingo** oraz **Monsun**, natomiast w pierwszym roku badania odmiana **Gepard**. Najdrobniejsze ziarno wytworzyła odmiana oplewiona **Harnaś**, a z odmiany nieoplewionej odmiana **MHR Harem**.

Tabela 1. Owies. Odmiany badane. Rok zbioru 2021

Lp	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Rok włączenia do LOZ	Kod kraju pochodzenia	Adres jednostki zachowującej odmianę lub w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce
	1	2	3	4	5
1	BINGO	2009	2011	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
2	HARNAŚ	2014		PL	Małopolska Hodowla Roślin –HBP sp. z o.o. ul. Zbożowa 4; 30-002 Kraków
3	KOZAK	2017	2020	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
4	MONSUN	2017	2019	DE	Nordsaat Saatzeit GmbH Saatzeit Lngenstein, Böhnshauer Str.1, 38895 Langenstein Saaten-Union Polska sp. z o.o. Ul. Straszewska 70; 62-100 Wągrowiec
5	AGENT	2018		PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
6	LION	2018		DE	Nordsaat Saatzeit GmbH Saatzeit Lngenstein, Böhnshauer Str.1, 38895 Langenstein Saaten-Union Polska sp. z o.o. Ul. Straszewska 70; 62-100 Wągrowiec
7	FIGARO	2019	2021	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; 64-000 Kościan
8	PABLO	2019		PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
9	REFLEKS	2019	2021	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
10	MHR HAREM	2020		PL	Małopolska Hodowla Roślin –HBP sp. z o.o. ul. Zbożowa 4; 30-002 Kraków
11	POKER	2020		PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; 64-000 Kościan
12	RAMBO	2020	2022	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
13	GEPARD	2021		PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce
14	WULKAN	2021		PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; 99-307 Strzelce

Tabela 2. Owies. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2021

Punkt doświadczalny	SDOO Słupia	ŚODR Modliszewice	ZSCKR Chroberz
Powiat	Jędrzejów	Końskie	Pińczów
Kompleks rolniczej przydatności gleby	Pszenny dobry	Zbożowo- pastewny mocny	Pszenny dobry
Klasa bonitacyjna gleby	III a	III b	II
pH gleby w KCl	5,7	5,5	-
Przedplon	Groch siewny	Groch siewny	Kukurydza
Data siewu	29.03.2021	01.04.2021	31.03.2021
Obsada nasion (szt/m ²)	450	500	450
Data zbioru	12.08.2021	19.08.2021	-
Nawożenie mineralne			
N (kg/ha)	115	118	111
P ₂ O ₅ (kg/ha)	45	60	50
K ₂ O (kg/ha)	85	90	75
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS
Herbicyd (na ha)	Mustang Forte 195 SE – 0,8l	Granstar Ultra SX 50 SG – 40g	Mustang Forte 195 SE – 0,8l
Insektycyd (l/ha)	Karate Zeon 050 CS – 0,1 Fastac 100 EC – 0,1	Decis Mega 50 EW – 0,1	Fastac 100 EC – 0,1 Decis Mega 50 EW – 0,1

Tabela 3. Owies. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2021

Lp	Cecha	SDOO Słupia (Z)	ŚODR Modliszewice (M)	ZSCKR Chroberz (M)
1	Termin wiechowania <i>(data)</i>	16.06.2021	18.06.2021	12.06.2021
2	Termin dojrzałości woskowej <i>(data)</i>	11.07.2021	13.07.2021	09.07.2021
3	Termin dojrzałości pełnej <i>(data)</i>	26.07.2021	29.07.2021	23.07.2021
4	Wysokość roślin <i>(cm)</i>	111	91	99
5	Wyleganie w fazie dojrz. mlecznej <i>(skala 9°)</i>	8,9	9,0	9,0
6	Wyleganie roślin przed zbiorem <i>(skala 9°)</i>	3,1	9,0	1,0
Porażenie przez choroby				
7	Rdza wieńcowa <i>(skala 9°)</i>	7,1	9,0	7,0
8	Septorioza plew <i>(skala 9°)</i>	9,0	9,0	9,0
9	Helminthosporioza <i>(skala 9°)</i>	7,9	8,9	7,8
10	Masa 1000 ziaren <i>(g)</i>	44,1	43,4	-*
11	Wilgotność ziarna podczas zbioru <i>(%)</i>	7,4	8,1	-*
12	Plon ziarna <i>(dt/ha)</i>	80,3	70,4	-*

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian owsa zwyczajnego,

Skala 9° : 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – oznacza stan najmniej korzystny. Plon ziarna – średni plon odmian owsa zwyczajnego

-* - brak wyników – doświadczenie zostało zakończone przed zbiorem

Tabela 4. Owies. Plon ziarna odmian w miejscowościach (%wzorca). Rok zbioru 2021

Lp	Odmiana	SDOO Słupia	ŚODR Modliszewice
<i>Wzorzec, dt z ha</i>		<i>80,3</i>	<i>70,4</i>
1	BINGO	98	101
2	HARNAŚ	87	95
3	KOZAK	96	101
4	MONSUN	95	101
5	AGENT	101	99
6	LION	100	101
7	FIGARO	104	103
8	PABLO	99	92
9	REFLEKS	105	104
10	MHR HAREM _{/n}	70	103
11	POKER	97	105
12	RAMBO	106	103
13	GEPARD	108	97
14	WULKAN	103	99

Wzorzec 2021 – wszystkie badane odmiany owsa zwyczajnego

/n – odmiana nieoplewiona

Tabela 5. Owies. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2021, 2020, 2019

Lp	Odmiana	2021	2020	2019	2020-2021	2019-2021
	Wzorzec, dt z ha	75,4	85,0	64,9	80,2	75,1
1	BINGO	99	104	99	102	101
2	HARNAŚ	91	101	101	96	97
3	KOZAK	98	100	102	99	100
4	MONSUN	98	100	101	99	100
5	AGENT	100	101	99	100	100
6	LION	100	95	99	97	98
7	FIGARO	104	104	104	104	104
8	PABLO	96	99	103	98	99
9	REFLEKS	105	104	102	104	104
10	MHR HAREM ^{/h}	86	76	-	81	-
11	POKER	101	104	-	102	-
12	RAMBO	104	107	-	106	-
13	GEPARD	103	-	-	-	-
14	WULKAN	101	-	-	-	-
Liczba doświadczeń		2	3	3	5	8

Wzorzec: 2019,2020,2021 – wszystkie badane odmiany owsa zwyczajnego
/h – odmiana nieoplewiona

Tabela 6. Owies. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2021, 2019-2021

Lp	Odmiana	Rdza wieńcowa		Septorioza plew		Helmintosporioza	
		2021	2019-2021	2021	2019-2021	2021	2019-2021
<i>Wzorzec</i>		<u>7,0</u>	<u>6,2</u>	<u>2,0</u>	<u>2,0</u>	<u>8,2</u>	<u>8,3</u>
1	BINGO	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2
2	HARNAŚ	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
3	KOZAK	-0,7	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,1
4	MONSUN	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
5	AGENT	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
6	LION	0,0	-0,6	0,0	0,0	-0,2	-0,1
7	FIGARO	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1
8	PABLO	1,0	0,4	0,0	0,0	0,1	0,1
9	REFLEKS	-0,8	-0,4	0,0	0,0	0,1	0,1
10	MHR HAREM ^{/n}	-0,7	-	0,0	-	-0,5	-
11	POKER	0,0	-	0,0	-	-0,5	-
12	RAMBO	0,5	-	0,0	-	0,1	-
13	GEPARD	0,8	-	0,0	-	0,0	-
14	WULKAN	-1,0	-	0,0	-	0,0	-
Liczba doświadczeń		2	6	3	9	3	7

Wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń w których dana choroba wystąpiła; wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą
Wzorzec: w roku 2019,2020,2021 – wszystkie badane odmiany owsa zwyczajnego /n – odmiana nieoplewiona

Tabela 7. Owies. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2021, 2019-2021

Lp	Odmiana	Wyleganie						Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
		w fazie dojrzałości młecznej		przed zbiorem		2021	2019-2021	2021	2019-2021	2021	2019-2021
		2021	2019-2021	2021	2019-2021						
<i>Wzorzec</i>		8,9	8,6	2,1	4,6	100	107	43,7	38,8		
1	BINGO	0,1	0,1	-0,4	0,1	0	0	1,3	2,2		
2	HARNAŚ	0,1	0,2	-0,1	0,4	-7	-4	-8,5	-3,9		
3	KOZAK	-0,2	0,0	0,1	0,1	6	6	-1,1	0,0		
4	MONSUN	-0,2	-0,2	-0,1	-0,3	1	0	2,7	2,1		
5	AGENT	0,1	-0,1	-0,2	0,1	0	1	-0,6	1,0		
6	LION	0,1	0,1	0,1	0,6	-5	-2	1,4	-0,6		
7	FIGARO	0,1	0,2	1,3	1,0	6	3	-1,6	-0,7		
8	PABLO	-0,2	-0,1	0,1	-0,1	0	2	2,7	2,7		
9	REFLEKS	0,1	-0,2	-0,4	-0,5	2	0	0,9	0,0		
10	MHR HAREM _{in}	0,1	-	0,3	-	-2	-	-13,1	-		
11	POKER	-0,2	-	-0,2	-	-1	-	-0,3	-		
12	RAMBO	0,1	-	-0,1	-	3	-	0,3	-		
13	GEPARD	0,1	-	-0,2	-	-3	-	1,9	-		
14	WULKAN	0,1	-	-0,1	-	-1	-	1,2	-		
Liczba doświadczeń		1	6	2	6	3	9	2	8		

Wyleganie: wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą, wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń w których wyleganie wystąpiło
Wzorzec: w roku 2019,2020,2021 - wszystkie badane odmiany owsa zwyczajnego /n - odmiana nieoplewiona

Wykaz odmian owsa znajdujących się w Krajowym rejestrze w roku 2021

Lp	Odmiana	Rok rejestracji
Owies zwyczajny		
nizinne		
1	AGENT	2018
2	ALFA	2020
3	ARAB ^{x/}	2004
4	ARDEN	2010
5	ARKAN	2019
6	ARMANI	2017
7	BERDYSZ ^{x/}	2008
8	BINGO	2009
9	BRETON	2007
10	ELEGANT	2016
11	FIGARO	2019
12	GEPARD	2021
13	GNIADY ^{br/ x/}	2007
14	HARNAŚ	2014
15	HUZAR	2020
16	KOMFORT	2013
17	KOZAK	2017
18	KREZUS ^{x/}	2005
19	LION	2018
20	MONSUN	2017
21	NAWIGATOR	2015
22	PABLO	2019
23	PANTEON	2020
24	PASKAL	2015
25	PERUN	2019
26	POKER	2020
27	RAMBO	2020
28	RAFLEKS	2019
29	ROMULUS	2016
30	SCORPION ^{x/}	2008
31	WULKAN	2021
32	ZUCH ^{x/}	2008
owies nagi		
górskie		
33	AMANT	2014
34	MHR HAREM	2020
35	NAGUS	2011
36	SIWEK	2010

br- odmiana brązowoziarnista

x/ - odmiana niebadana w latach 2018-2020

Charakterystyka odmian owsa wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2021

Charakterystyki opracowane są przez COBORU w oparciu o wyniki wieloletnie uzyskane na terenie całego kraju.

GEPARD

Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską duży. Odporność na rdzę owsa, helminosporiozę, septoriozę liści – średnia, na mączniaka średnia - dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski dość duży, masa 1000 duża do bardzo dużej, wyrównanie ziaren dobre, gęstość w stanie zsypanym średnia. Zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie przeciętna.

WULKAN

Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską dość duży. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa, helmintosporiozę, septoriozę liści - średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski dość mały, masa 1000 ziaren, dość duża, wyrównanie ziaren dobre, gęstość w stanie zsypanym średnia. Zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

